

Informàtica Aplicada a la Traducció
Examen extraordinari
8 de setembre de 2003
Segona part (2 hores, 40% de la nota)

Instruccions:

- En aquesta part de l'examen podeu consultar qualsevol material que hàgeu portat però no podeu compartir material ni parlar amb ningú.
- Si teniu algun dubte, alceu la mà i aniré a atendre-us.

Qüestions:

1. Indiqueu quina classe d'ambigüitat presenten aquestes frases (justifiqueu breument però completament la vostra resposta):

- (a) "Hem visitat el teatre del poble, que fou fundat el 1504" (1: El teatre ja té 500 anys. 2: El poble té ja 500 anys).
- (b) "Mentre ens banyàvem, ell parlava amb la xica del *piercing*" (1: És un tema de conversa com altre qualsevol. 2: Les altres xiques no s'havien foradat el melic encara).
- (c) "El presidente del club estaba bastante enterado de los problemas del vestuario" (1: Ja sabia que els futbolistes més vells no paraven de fer-li la vida impossible al nou fitxatge. 2: L'*sponsor* s'havia queixat perquè la seua marca no es veia bé en la camiseta).
- (d) "Per favor, dos iogurts i dos cafés ben calents" (1: Ja veus, li agraden els iogurts calents; 2: Els iogurts vénen directament de la nevera i els cafés, de la cafetera).
- (e) "Es fan llits per a xiquets de fusta"¹ (1: Gepetto està content perquè Pinocchio podrà per fi tenir el seu llit! 2: Que bé, perquè després de tres anys a l'hospital, el pobre Ximo ja odiava els llits de ferro.).
- (f) "Vaig llegir la nota que vas escriure ahir"² (1: Ja tenia tres dies però fins ahir

¹Esp. "Se hacen camas para niños de madera"

²Esp. "Leí la nota que escribiste ayer"

no l'havia vista; 2: La teua nota de dis-sabte em va amargar el diumenge).

- (g) "El burro del alcalde cayó en el pozo" (1: L'alcalde i tres regidors han anat amb cordes per veure si el poden rescatar; 2: A més de ser del mateix partit que tu, és tan burro que no mira per on camina)
- (h) "La vella llança l'amenaça"³ (1: La iaia crida que ens matarà a tots; 2: Què mania la del seu marit de tenir armes medievals penjades del sostre... pareix que estiguen a punt de caure, com aquella).
- (i) "El pollastre està preparat per a menjar" (1: El pollastre és viu, té fam i ja li han posat pinso en la menjadora; 2: El pollastre és mort, rostit i per fi ens el podrem menjar).

2. De vegades, especialment quan traduïm a una llengua que no és la nostra llengua materna, podem dubtar a l'hora d'elegir equivalents lèxics; en particular, sol ser especialment difícil l'elecció de les preposicions. Per exemple, en català podem dir *ha parlat de nosaltres*, *ha parlat d'aquest tema* o bé *ha parlat sobre nosaltres* o *ha parlat sobre aquest tema*; quan el verb és *escriure* l'opció no és tan òbvia: és menys comú dir *ha escrit de nosaltres* que *ha escrit sobre nosaltres* (si no és que ha escrit *alguna cosa* de nosaltres); també és més freqüent *ha escrit sobre el tema* que *ha escrit del tema*. Les subtileses quant a l'elecció de preposicions poden afectar a les nostres traduccions:

- elle a $\left\{ \begin{array}{l} \text{écrit} \\ \text{parlé} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{de} \\ \text{sur} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{nous} \\ \text{ce sujet} \end{array} \right\}$.
- she $\left\{ \begin{array}{l} \text{wrote} \\ \text{spoke} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{of} \\ \text{about} \\ \text{on} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{us} \\ \text{this subject} \end{array} \right\}$.

Indiqueu pas a pas com us arrieu un buscador d'internet per a decidir la preposició més *natural* en cas que dubtàreu i com us asseguràreu de la fiabilitat del resultat obtingut.

3. Elegeix una llengua origen (català, espanyol, anglés, francès o alemany) i una llengua meta (català, espanyol, anglés, francès o alemany) i dóna un exemple de traducció inadequada

³Esp. "La vieja lanza la amenaza"

causada per l'elecció de la interpretació incorrecta en tres d'aquests sis tipus d'ambigüitat:

- Polisèmia d'un mot o expressió.
- Homografia dins la mateixa categoria.
- Ambigüitat estructural d'origen coordinatiu.
- Ambigüitat estructural d'adjunció d'un sintagma preposicional.
- Anàfora pronominal amb pronom explícit.
- Ambigüitat estructural per moviment de Qu (*Wh-movement*).

4. Indiqueu, amb tot el detall que pugueu, quines operacions creieu que fa, a més de traduir mot a mot i substituir mots per equivalents constants ("model zero"), el sistema de traducció que ha produït les traduccions següents de l'anglès al castellà. Indiqueu també, si podeu, les limitacions de l'estratègia usada.

- *I saw the house* → *Yo vi la casa*
- *I saw the car* → *Yo vi el coche*
- *I saw the houses* → *Yo vi las casas*
- *I saw the cars* → *Yo vi los coches*
- *I saw the red house* → *Yo vi la casa roja*
- *I saw the red car* → *Yo vi el coche rojo*
- *I saw the red houses* → *Yo vi las casas rojas*
- *I saw the red cars* → *Yo vi los coches rojos*
- *The car is red* → *El coche es rojo*
- *The houses are red* → *Las casas son rojas*
- *The car seemed red* → *El coche parecía rojo*
- *The houses seemed red* → *Las casas parecían rojo*
- *The silos house missiles* → *Los silos alojan misiles*
- *The silo houses missiles* → *El silo aloja misiles*
- *I saw the saw* → *Yo vi la sierra*
- *I saw the red saw* → *Yo vi la sierra roja*

5. El Grup 95⁴ desenvolupa sistemes de traducció automàtica, sempre entre llengües emparentades com ara l'espanyol, el català, el portugués, el gallec, l'italià, el francès, etc. Fins avui usava models basats en transferència sintàctica parcial, però ha decidit canviar d'estratègia i usar una interlingua per a facilitar la reutilització de dades lingüístiques i simplificar així la construcció de traductors automàtics per a nous parells de llengües (com ara català-francès). A més, també

han decidit que no és necessari que la representació interlingüe siga el resultat d'una anàlisi profunda (amb etapes morfològica, sintàctica i semàntica) i represente característiques semàntiques com ara qui és l'*agent*, el *temps* o el *destinatari* d'una acció, sinó que bastarà amb una anàlisi més lleugera com la que feien els sistemes que ja ha construït.

Quines creus que són les possibilitats d'èxit? És una decisió encertada? Per què? Raoneu la vostra resposta basant-vos en situacions representatives de la major part dels textos generals i expliqueu-ho en termes de com es representarien els problemes de traducció en la interlingua.

6. Una memòria de traducció conté les unitats de traducció català-basc següents:

Aquest és un missatge llarg	Hau mezu luze bat da
Aquest és un missatge curt	Hau mezu labur bat da
Aquell era un text curt	Hura testu labur bat zen
Aquell era un text llarg	Hura testu luze bat zen
Ha escrit un mot llarg	Hitz luze bat idatzi du

No cal saber gens de basc per a aventurar una traducció de la frase catalana *Ha escrit un mot curt*.⁵ La majoria de les memòries de traducció comercials actuals diran que la traducció de *Ha escrit un mot curt* és *Hitz luze bat idatzi du* (incorrecta). i la marcaran com a correspondència "no exacta"; fins i tot és possible que ho marquen així:

Ha escrit un mot curt	Hitz luze bat idatzi du [*]
-----------------------	-----------------------------

destacant el mot que fa que la correspondència no siga exacta. Però està clar que en casos com aquests les memòries de traducció podrien fer molt més sense usar gens d'informació lingüística. Indiqueu com.

⁴Que es diu així perquè el seu objectiu és assegurar el 95% de correcció en textos de caràcter general amb el màxim de velocitat possible.

⁵Això és perquè afortunadament la memòria conté el que els lingüistes anomenarien *parells mínims*.